

Journalisten og forfatteren **Neal Bascomb** skriver veldokumentert om jakten på bøddelen bak skrivebordet.

TRE FASER: Adolf Eichmann som ung mann, som flyktning i Argentina i 1955 og som tiltalt i glassburet under rettssaken i 1961. Han erklærte seg ikke skyldig etter tiltalen, og ble dømt til døden. Bilder fra boka

Slik fanget de «dødens revisor»

Neal Bascomb

«Jakten på Eichmann»
Oversatt av Einar Blomgren
Schibsted Forlag

Velskrevet og spennende om verdenshistorisk drama.

Anmeldt av **Arne Dvergsdal**
arne.dvergsdal@gmail.com

BOK: Det uskarpe avisfotografet er etset inn i erindringen: En eldre, tynnåret, mager mann med mørke hornbriller sitter lett foroverbøyd omgitt av to uniformerte vakter i et glassbur. Adolf Eichmann, «dødens revisor», på

tiltalebenken. Den amerikanske journalisten og forfatteren Neal Bascomb forteller om forbrytelsene, flukten til Argentina og den berømte kidnappingen i Buenos Aires som brakte «skrivebordsmorderen» til Jerusalem for 50 år siden.

Litt av en thriller

«Jakten på Eichmann» er et imponerende og veldokumentert verk, komponert som en god thriller med hurtige sceneskift, overraskende taktomslag, opplysende og spennende til siste side, selv om utgangen er kjent. Dramaet, eller tragedien, vokser underveis fordi flere av Mossad-agentene som pågrep Eichmann, hadde mistet nære slektninger i Holocaust. Gripende scener beskriver den mentale ubehaget mange av de involverte følte i Eichmanns nærvær.

Den forhenværende SS-Obersturmbannführer framsto nå som en ynkelig skikkelse. Hvordan kunne denne til alles overraskelse

lydige og medgjørlige fangen være dødens budbringer for seks millioner mennesker? Forfatteren Hanna Arendt skulle senere sette ord på paradokset med begrepet ondskapsbanalitet.

Som granitt

Under krigen hadde Eichmann, lik en direktør i et internasjonalt storkonsern, ledet nazistenes folkemord som sjef for avdeling IVB4 i hovedkvarteret for Rikets sikkerhet. Og med store ambisjoner. Et høydepunkt i karrieren var elimineringen av Ungarns 725 000 jøder. Han beklaget senere at han ikke rakk å drepe alle de 10,3 millioner jødene i Europa. Han var, ifølge forfatteren, «en mann med samme medfølelse og humor som en bit granitt».

Etter krigen klarte Eichmann å holde seg skjult som tømmerhogger i Alpene, før han i 1950 ved Vatikanets hjelp – dette er grundig dokumentert – flyktet via Italia til Argentina, nå som Ricardo Klement. To år senere kom hans

kone og tre sønner etter. Familieforeningen skulle bli begynnelsen til slutten for Eichmann.

Kunne holde seg i skjul

I et politisk klima preget av kald krig, der Vest-Tyskland under Adenauer helst så at krigsforbryterne ble vervet til antikommunistisk spionasje, kunne beryktede nazister holde seg i skjul med bistand av tyske nettverk i Sør-Amerika. Eichmann fikk arbeid på en Mercedes-Benz-fabrikk sørvest for Buenos Aires og førte et regelmessig, borgerlig og tilsynelatende trygt liv.

Jødiske nazijegere

Men skarpsindige naboer, den blinde jødiske advokaten Lothar Herrman og hans datter Sylvia, fattet mistanke og kontaktet den kontroversielle og sterkt antinazistiske statsadvokaten Fritz Bauer i delstaten Hessen. Det var i 1957. Neal Bascomb beskriver nå hvordan Bauer, som ikke stolte på sine kolleger i det tyske rettsappa-

ratet, bidro til å overbevise den israelske etterretningstjenesten om at man endelig hadde en troverdig kilde i jakten på Eichmann.

Likevel skal det gå to år før Mossad setter sammen et team med 11 agenter og planen endelig er klar: Eichmann skal kidnappes utenfor sin bolig i Argentina, smugles om bord i et spesialfly fra El Al og føres til Jerusalem. Det ble en komplisert aksjon.

Nervepirrende detaljer

«Jakten på Eichmann», med den lange undertittelen «Hvordan en gruppe overlevende og noen unge nazijegere oppsporet og fanget verdens mest beryktede nazist» byr på nervepirrende detaljer og mange nye opplysninger. Forfatteren klarer med imponerende fortellerteknikk å holde spenningen oppe – helt fram til skafottet der Adolf Eichmann som et slags testamente uttalte:

«Jeg måtte adlyde krigen og mitt lands lover.»

Eichmann angret aldri.